

**OPĆINA
KLADANJ**
www.kladanj.ba

UVOD O KLADNJU

Na obalama rijeka Drinjače i Ujče, ispod obronaka Konjuh-planine podignut je jedan od najljepših gradova Tuzlanskog kantona. Nekad kasaba u okviru sarajevskog kadiluka, kasnije samostalni kadiluk sa čaršijom, hama-mom i lijepom potkupolnom Hadži Bali-begovom džamijom, a danas izdvojen bogatstvom svoga kulturno-historijskog naslijeđa, izuzetno očuvanom prirodom, pitkim izvorima i čistim vazduhom, kompleksima četinarskih i listopadnih šuma, najljepša je oaza za putnika namjernika.

INTRODUCTION TO KLADANJ

One of the most beautiful towns of Tuzla canton was built on the banks of rivers Drinjača and Ujča, just below the Konjuh mountain. Once it was a small settlement within Sarajevo kadiluk, but later became an independent kadiluk with a marketplace, a Turkish bath and a beautiful Hadji Bali-bey's mosque. With all its riches of cultural and historical heritage, preserved nature, clear water springs and air, abundance of conifer and deciduous forests, these days it represents a perfect oasis for travellers.

Kladanj se prvi put spominje u 12. stoljeću, tačnije 1138. godine, u spisima mađarskog velikana Krisztofa Emerika.

Najstarije naselje na mjestu današnjeg Kladnja nazvano je po izvoru hladne vode Kladenac (Studenac). Za Kladnjake Studenac ima kulturni značaj. Omiljeno je izletišta, posebno u ljetnim danima. Na kamenju, koje se nalazi uz izvor, vidljivi su grubi klesarski radovi za koje nije poznato iz kojeg su vremena.

Kladanj was first mentioned in the 12th century, more precisely in the year 1138. in scriptures of a Hungarian great Krisztof Emerik.

The oldest settlement that existed in the area of today's Kladanj was named by a cold water spring Kladenac (Studenac). For the locals Studenac is a cult. Favourite resort, especially during the summer days. Stones that can be seen close to the spring have rough carvings on them that are not precisely dated.

Za općinu Kladanj vezano je vrijedno kulturno-historijsko ali i prirodno naslijeđe, među kojima se posebno izdvajaju kulturno-historijski spomenici iz osmanlijskog i austro-ugraskog perioda.

Valuable cultural-historical but also natural heritage is connected to the municipality of Kladanj, especially the cultural-historical monuments from the Ottoman and Austro-Hungarian period.

DŽAMIJA KURŠUMLIJA

Hadži Bali-begova džamija (1545) smještena je na desnoj obali rijeke Drinjača. Zidana je od kamena i presvedena kupolom koja je odozgo pritisnuta i spljoštena. Bali-begova džamija nazvana je Kuršumlijom po tome što je bila pokrivena olovom, koje je kasnije skinuto da bi se od njega pravili kuršumi (meci). U blizini džamije nalazi se stara Hadži Đurđi-hanumina česma, koja se sastoji od velikog kamenog korita i musluka u obliku kvadra. Musluk je prekriven šatorastim krovom od kamena, što je jedinstven slučaj kod nas.

KURŠUMLIJA MOSQUE

Hadži Bali-bey's mosque (1545) is located on the right bank of the river Drinjača. Built out of stone and topped by a dome that is flat at top. Bali-bey's mosque was named Kuršumlija because it was covered with lead, which was later stripped in order to make bullets (Kuršum is a Turkish expression for bullet). Close by the mosque is an old Hadži Đurđi-hanim's drinking fountain made of a large stone trough and a tap in a cuboid shape. It is covered with a tent-like stone roof which is a unique case in this region.

Odlukom Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, kao graditeljska cjelina, džamija i česma su proglašene nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine.

By the decision of a National monuments preservation committee the mosque and the drinking fountain as a whole were declared national monuments of Bosnia and Herzegovina.

CRKVA SVETOG IVANA KRSTITELJA (KATOLIČKA)

Iz popisa stanovništva kotara Kladnja, vidljivo je da je na prostorima grada živio znatan broj katolika.

Među najstarijim porodicama je porodica Čaja, čiji su članovi izgradili porodičnu crkvu, uz pomoć komšija i imućnijih Kladnjaka. Još prije rata (oko 1980. godine) crkva se obrušila i nije bila u funkciji, a za vrijeme rata je bila skoro srušena. Obnovljena je 1998. godine; samom otvaranju prisustvovao je kardinal Vinko Puljić.

Crkva se nalazi u ulici Kladanjskih brigada u blizini Osnovne škole Kladanj.

CHURCH OF ST. JOHN THE BAPTIST (CATHOLIC CHURCH)

One can see, from the population census of Kladanj, that a notable number of Catholics lived in the area of the town.

Čaja family is among the oldest families whose members built a family church, with the help of their neighbours and wealthier citizens of Kladanj. Even before the war (around 1980.) the church collapsed and was out of function, and during the war it was completely destroyed. It was renovated in 1998. and cardinal Vinko Puljić attended the opening ceremony.

The church is located in the Kladanjskih Brigada St. close the Kladanj primary school.

CRKVA SVETOG VELIKOMUČENIKA DIMITRIJA (PRAVOSLAVNA)

Crkva je izgrađena 1902. godine. Prilikom avionskog bombardovanja Kladnja, 1943. godine je izgorjela, a obnovljena je 1986. kada je zvanično i otvorena pod ingerencijom Zvorničko-tuzlanske eparhije.

Crkva se nalazi na lokalitetu Vitalj.

CHURCH OF THE GREAT MARTYR DIMITRIJE (OTRHODOX)

The church was built in 1902. During the air bombings of Kladanj in 1943. it burnt, and was renovated in 1986. when it was officially opened under the remit of Zvornik-Tuzla eparchy.

The church is located in Vitalj.

STEĆCI

Ono što Kladanj čini interesantnim i što ga izdvaja od mjesta slične ili iste kulturne baštine jesu stećci (natpisi na njima, originalnost nekih motiva te dvojni šljemenjaci). Na 53 lokaliteta otkriveno je 436 stećaka, među kojima su ukrašena 52 primjerka.

Kladanjski stećci pripadaju jednoj od četiri klesarske radionice koje su djelovale u istočnoj Bosni a koja se, sudeći po nekim zajedničkim karakteristikama stećaka, nalazila između Kladnja, Olova i Ilijaša. Prema dekorativnim motivima, natpisima te pojavi uspravnih stećaka (stupova) možemo okvirno zaključiti da ovi stećci datiraju iz perioda između 14. i 16. stoljeća.

Odlukom Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, historijsko područje nekropola sa stećcima u Olovcima kod Kladnja, proglašeno je nacionalnim spomenikom.

STEĆAK'S

(MEDIEVAL TOMBSTONES)

What makes Kladanj interesting and separates it from various sites of similar cultural heritage are stećak's – medieval tombstones (carvings, originality of motifs and gabled tombstones). 436 tombstones, out of which 52 are decorated, were found on 53 sites.

Kladanj's tombstones were made by one of four stone carving workshops that were located somewhere between Kladanj, Olova and Ilijaš. Judging by the motifs, scriptures and the appearance of erect tombstones (columns) we can roughly date these tombstones to the period between 14th and 16th century.

By the decision of a National monuments preservation committee of Bosnia and Herzegovina, tombstone necropolis in Olovci near Kladanj was declared a national monument site.

GRADITELJSKO NASLIJEĐE IZ OSMANSKOG I AUSTRO-UGARSKOG PERIODA

Uži centar Kladnja čine objekti austro-ugarske provenijencije – školovane arhitekta vrše pojedinačne intervencije u cilju transformacije, donoseći jedan evropeizirani stil gradnje sa nekim

oblicima islamske arhitekture. Zbog toga, uklapanje novog u staro nije bitno narušavalo urbanističko-arhitektonski ambijent, a sama odlika gradnje ovih objekata očituje se u poštivanju tradicije i zatečenog stanja.

Sadašnja zgrada Općine koja je prvobitno bila predviđena za konak, izgrađena je 1896. godine, a 1903. je izgrađen zanatski centar koji je ranije bio poznat kao trg "Četvrtkovište", jer se tu održavao sedmični sajam.

ARCHITECTURAL HERITAGE OF THE OTTOMAN AND AUSTRO-HUNGARIAN PERIOD

Kladanj's centre boasts structures of mostly Austro-Hungarian provenance – architects made individual interventions with the goal of transformation, bringing the European style of building

with forms of Islamic architecture. Therefore, merging the old with the new did not affect the urban-architectural environment, and a feature of the building process of these structures is represented in the respect for the tradition of the town.

Today's municipality building that was originally built as an inn, was built in 1896. A trades centre, formerly known as "Četvrtkovište" (Četvrtak -Thursday), was built in 1903, on the site of former weekly market.

U ovom periodu izgrađena je i zgrada pošte (1910) – prvobitno kao školski objekat, a služila je i kao prva tekstilna fabrika, Radnički dom, Upravna zgrada te kao pošta.

Post office building was also built in this period (1910) – first as a school, and served as a first textile factory, worker's dormitory, administrative building and ultimately as a post office.

DJEVOJAČKA PEĆINA

Speološka bogatstva ovog područja u najvećem dijelu vezana su za planinu Konjuh, tačnije za njen južni dio kroz koji protiču Drinjača i Gostelja. Jedna od najinteresantnijih bosanskohercegovačkih pećina nalazi se u naselju Brateljevići (ulaz u pećinu je oko 30 metara visine iznad desne obale riječice Bukovice).

DJEVOJAČKA PEĆINA (THE MAID'S CAVE)

Speleological riches of this area are in major part connected to the mountain Konjuh, specifically to its southern region through which rivers Drinjača and Gostelja flow. One of the most interesting Bosnian caves is located in a village of Brateljevići (entrance to the cave is 30 metres above the right bank of the river Bukovica).

Pećina je oplemenjena imenom Djevojačka. Legenda kaže da je po vodu u pećinu otišla djevojka sa vretenom i ibrikom u ruci, braća su čekala da se ona vrati ili ne vrati. Djevojka je zauvijek ostala u svojoj pećini – zašto? Pitanje koje, čini se, ne traga za odgovorom ili je odgovor, možda, u dovi za njenu dušu.

Gravure na stijeni u Djevojačkoj pećini izazivaju opravdano zanimanje arheologa i historičara kulture. Izvjesni elementi na ovim crtežima ukazuju na njihovu srednjovjekovnu provenijenciju, a od likovnih predodžbi moguće je jasnije izdvojiti tri tipa: konjanike, stojeće figure i životinje koje nalikuju jelenima.

Pećina iza sebe ima dugu tradiciju, a ujedno je jedno od najpopularnijih dovišta u ciklusu jurijevskih dova utorkom, koje hodočaste Bošnjaci od Kladnja do Drine i Posavine, ali i Srednje Bosne.

Za ovu pećinu vezana je manifestacija pod nazivom „Dani djevojačke pećine“ kojom se afirmiše tradicija i kultura ovog područja.

Cave received the name Djevojačka (Maid's Cave). The legend says that a girl with a spindle and ewer went into the cave to bring water and her brothers waited for her return. She stayed in the cave forever, but why? The question, it seems, does not require an answer, or rather the answer is within the prayer for her soul.

Veselje u Brateljevićima nakon dove 1937. godine

Carvings on the rocks of Djevajačka cave raise justified interest of archaeologists and cultural historians. Certain elements on these drawings point to their medieval provenance, and can clearly notice three types of expression; horsemen, standing figures and animals that resemble deer.

Cave has a long tradition, and it is one of the most popular prayer sites for Tuesday prayers, visited by Bosniaks from Kladanj to Drina and Posavina, but also Central Bosnia.

An event named “The days of Djevojačka Cave” is connected to it, and it affirms the tradition and culture of the area.

TITOVA PEĆINA U PLAHOVIĆIMA

Nakon prodora sa Sutjetske u junu 1943. godine, Josip Broz Tito je sa članovima Vrhovnog štaba i CK KPJ boravio u Kladanju u naselju Plahovići i komandovao oslobodilačkim operacijama partizanskih snaga Jugoslavije.

Upravo ovdje, na ovim prostorima, inicirani su stavovi da Bosna i Hercegovina mora biti federalna jedinica. Tokom razgovora sa rukovodiocima Narodno-oslobodilačkog pokreta BiH, Rodoljubom Čolakovićem i Avdom Humom, Tito je snažno podstakao osnivanje Zemaljskog antifašističkog vijeća BiH, naglašavajući da Bosna i Hercegovina treba da bude ravnopravna federalna jedinica buduće Jugoslavije.

TITO'S CAVE IN PLAHOVIĆI

After the charge from Sutjeska in 1943, Josip Broz Tito stayed in a small village of Plahovići, Kladanj with members of CK KPJ and General Headquarters, and commanded the partisan troops in operations of liberations of Yugoslavia.

Right here, in this area, notions of Bosnia and Herzegovina becoming a federal unit were initiated. During talks with the leaders of the National liberation movement of Bosnia and Herzegovina, Rodoljub Čolaković and Avdo Humo, Tito encouraged the formation of Antifascist Council of Bosnia and Herzegovina, emphasizing that Bosnia and Herzegovina should be an equal federal unit of future Yugoslavia.

BEBRAVSKA PEĆINA

Usklopu izletišta Bebrava nalazi se pećina koja spada u red ponirućih pećina (njen ulaz se nalazi na 882 metra nadmorske visine). Ukupna dužina do sada ispitanih pećinskih hodnika, uključujući i završnu galeriju, iznosi cca 500 metara. Pećina na cijelom svom prostoru posjeduje pećinske ukrase – stalagmite i stalaktite različitih oblika (loptastih, valjkastih, prizmatičnih i nepravilnih) te neprocjenjive ljepote i vrijednosti.

Posebno bogatstvo i atrakciju pećine čini izvorska voda, odnosno potok, koji protiče cijelom njenom dužinom.

BEBRAVA CAVE

Bebrava resort boasts a cave that can be classified as a vertical cave (its entrance is at 882 metres above sea level). Length of so far explored shafts, including the final gallery is approximately 500 metres. Across the whole cave one can see various natural ornaments - stalagmites and stalactites of various shapes (spherical, cylindrical, prismatic and irregular) of priceless beauty and value.

A unique treasure and attraction of this cave is pure spring water, a creek that flows through the entire length of the cave.

